

CHỦ ĐỀ 7. ÔN TẬP CÁC BIỆN PHÁP TU TỪ**MÔN: NGỮ VĂN – CẢNH ĐIỀU - LỚP 7****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****A. Lý thuyết**

	Khái niệm	Tác dụng
Nói quá	Là biện pháp tu từ phóng đại tính chất, quy mô của đối tượng để nhấn mạnh, tăng sức biểu cảm hoặc gây cười.	Nhấn mạnh, tăng sức biểu cảm hoặc gây cười.
Nói giảm nói tránh	Là biện pháp tu từ dùng cách diễn đạt tế nhị, uyển chuyển để tránh gây cảm giác quá đau buồn, ghê sợ, nặng nề hoặc tránh thô tục, thiếu lịch sự.	Tránh gây cảm giác quá đau buồn, ghê sợ, nặng nề hoặc tránh thô tục, thiếu lịch sự.

B. Bài tập

Câu 1: Viết đoạn văn ngắn (5–7 câu) kể lại một lần em làm điều chưa tốt (quên bài, đi học muộn...) và sử dụng nói giảm nói tránh để trình bày sự việc một cách nhẹ nhàng, lịch sự. Gạch chân các cách nói giảm nói tránh.

Câu 2: Phân tích tác dụng của cách nói giảm nói tránh trong câu sau:

“Ông tôi đã ra đi mãi mãi.”

Câu 3: Cho câu văn sau: “Bà cụ đã về với tổ tiên cách đây vài năm.”

- Chỉ ra biện pháp tu từ được sử dụng trong câu.
- Giải thích nội dung thật sự của câu văn trên.
- Nêu lý do tại sao người viết lại chọn cách nói như vậy thay vì diễn đạt trực tiếp.

Câu 4: Em hãy tưởng tượng mình là lớp trưởng đang viết thông báo gửi đến bạn trong lớp vì bạn ấy không đạt kết quả tốt trong bài kiểm tra. Hãy viết 3–5 câu để an ủi và động viên bạn, trong đó có sử dụng biện pháp nói giảm nói tránh.

Câu 5: Viết đoạn văn ngắn (5–7 câu) kể về một kỉ niệm vui (ví dụ: chiến thắng trong trò chơi, được điểm cao...) có sử dụng biện pháp nói quá để nhấn mạnh cảm xúc. Gạch chân phần nói quá và nêu ý nghĩa.

Câu 6: Cho câu văn sau:

“Cả lớp vỡ òa như muốn nổ tung khi cô giáo thông báo được nghỉ học.”

- Chỉ ra từ ngữ dùng biện pháp nói quá.
- Biện pháp đó có tác dụng gì trong việc thể hiện cảm xúc?

Câu 7: Cho câu văn sau:

“Con học giỏi thế này, chắc sau này làm nhà bác học mất thôi!”

- a) Xác định biện pháp tu từ được sử dụng trong câu.
- b) Giải thích ý nghĩa thật sự của câu văn.
- c) Nêu tác dụng của cách nói đó trong giao tiếp hằng ngày.

Câu 8: Hãy viết một đoạn văn (4–6 câu) miêu tả một người thân hoặc bạn bè mà em yêu quý, trong đó sử dụng ít nhất một lần biện pháp nói quá.

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM

Câu 1:

Phương pháp:

Tường thuật sự việc theo cách nhẹ nhàng, tránh gây nặng nề.

Lời giải chi tiết:

Sáng nay em đến lớp hơi muộn vì **gặp chút trục trặc nhỏ** khi chuẩn bị đồ dùng học tập. Cô giáo **nhắc nhở nhẹ nhàng** và em đã xin lỗi ngay. Dù chỉ là một **sai sót nho nhỏ**, em cũng rút kinh nghiệm để không lặp lại.

- Cách nói giảm nói tránh: *gặp chút trục trặc nhỏ, nhắc nhở nhẹ nhàng, sai sót nho nhỏ*

- Tác dụng: Làm cho sự việc trở nên nhẹ nhàng, không gây cảm giác nặng nề.

Câu 2:

Phương pháp:

Từ “ra đi” được dùng thay cho từ nào? Tác dụng của cách nói này là gì về mặt cảm xúc và thái độ?

Lời giải chi tiết:

- Từ nói giảm nói tránh: “Ra đi” thay cho “chết”

- Tác dụng: Tránh gây đau buồn, thể hiện sự tôn trọng, yêu thương người đã khuất.

Câu 3:

Phương pháp:

- Xác định từ ngữ không trực tiếp nói thẳng (ở đây là “về với tổ tiên”).

- Giải mã ý nghĩa thực tế.

- Giải thích lý do dùng lối diễn đạt gián tiếp: để tránh thô ráp, thể hiện sự lịch sự, tế nhị

Lời giải chi tiết:

a) Biện pháp tu từ: Nói giảm nói tránh.

b) Nội dung thật sự: “Bà cụ đã mất cách đây vài năm.”

c) Lý do dùng cách nói này: Để diễn đạt sự ra đi một cách nhẹ nhàng, tránh gây cảm giác đau buồn hoặc quá sốc cho người nghe.

Câu 4:

Phương pháp:

- Viết lời an ủi/lời nói tế nhị thay vì chê trực tiếp.

- Gạch chân từ/cụm từ thể hiện cách nói tránh.

Lời giải chi tiết:

Bạn đừng buồn vì lần này kết quả chưa được như mong đợi. Ai cũng có lúc chưa phát huy hết khả năng của mình. Mình tin rằng, chỉ cần bạn cố gắng hơn, lần sau chắc chắn sẽ tốt hơn.

Chú thích:

– Nói giảm nói tránh: *chưa được như mong đợi, chưa phát huy hết khả năng.*

– Giải thích: Cách nói này giúp bạn đỡ tự ti và có thêm động lực cố gắng mà không cảm thấy bị trách móc hay phê phán nặng nề.

Câu 5:

Phương pháp:

Viết đoạn văn phóng đại cảm xúc, hành động để tăng ấn tượng.

Lời giải chi tiết:

Hôm ấy, khi nghe cô giáo thông báo em được điểm 10, em **vui như bay lên trời. Tim em đập rộn ràng như trống làng.** Em chạy về nhà, **khoe đến khản cả cổ** với mẹ. Đó là một trong những ngày hạnh phúc nhất cuộc đời em!

- Từ nói quá: *vui như bay lên trời, đập rộn ràng như trống làng, khản cả cổ*

- Ý nghĩa: Nhấn mạnh cảm xúc phấn khởi, hạnh phúc tột độ.

Câu 6:

Phương pháp:

Xác định từ nói quá và nêu tác dụng trong việc thể hiện cảm xúc mạnh.

Lời giải chi tiết:

- Từ ngữ nói quá: “vỡ òa”, “muốn nổ tung”

- Tác dụng: Nhấn mạnh cảm xúc bất ngờ, vui sướng mãnh liệt của cả lớp trước tin vui.

Câu 7:

Phương pháp:

Tìm cách nói phóng đại quá mức sự thật để nhấn mạnh cảm xúc.

Lời giải chi tiết:

a) Biện pháp tu từ: nói quá.

b) Ý nghĩa thật sự: Câu nói nhằm khen ngợi bạn nhỏ học rất giỏi, nhưng việc “làm nhà bác học” là phóng đại để thể hiện sự ngưỡng mộ.

c) Tác dụng của cách nói: Cách nói vừa sinh động, hài hước, vừa thể hiện sự khích lệ tích cực đối với người nghe.

Câu 8:

Phương pháp:

Tạo hình ảnh phóng đại tích cực để làm nổi bật đặc điểm hoặc cảm xúc.

Lời giải chi tiết:

Gợi ý: “*Mẹ em là người tuyệt vời nhất trên đời. Mỗi lần mẹ cười, như cả ngôi nhà bừng sáng. Mẹ vừa làm việc giỏi, vừa chăm sóc gia đình chu đáo. Em nghĩ mẹ có thể làm được mọi thứ trên đời này.*”

Chú thích:

– Biện pháp nói quá: “*Cả ngôi nhà bừng sáng*”, “*Mẹ có thể làm được mọi thứ trên đời*”

– Hiệu quả: Làm nổi bật tình cảm yêu thương, ngưỡng mộ và biết ơn đối với mẹ một cách sâu sắc, giàu hình ảnh.